

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ –ΠΡΟΣΘΗΚΗ
ΣΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ
ΤΗΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗΣ ΤΗΣ ΟΚΔΕ-ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ 2011

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΟΔΟ ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΤΙΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΔΕΣΜΕΥΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΕ

Από την στιγμή που ο ελληνικός καπιταλισμός μπήκε στην δίνη της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης και ιδιαίτερα από το χρονικό σημείο που ξέσπασε η κρίση χρέους στην Ελλάδα, το ζήτημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρώ αναδείχτηκε σε ένα από τα πιο σημαντικά σημεία αντιπαράθεσης, ανάμεσα στις δυνάμεις της Αριστεράς και του εργατικού κινήματος που επιδιώκουν να επεξεργαστούν ριζοσπαστικές κινηματικές και πολιτικές απαντήσεις απέναντι στην κρίση του συστήματος. Ακόμα μεγαλύτερη σημασία απέκτησε αυτή η αντιπαράθεση, ανάμεσα στις δυνάμεις και τα ρεύματα που θέλουν να συγκροτήσουν μια ξεκάθαρα επαναστατική πολιτική πρόταση, η οποία θα στοχεύει στον σοσιαλιστικό μετασχηματισμό της κοινωνίας.

Η σημασία της συζήτησης είναι μεγάλη. Η ένταξη στην Ε.Ε. και στην ευρωζώνη, αποτελεί μια στρατηγική επιλογή των ελλήνων καπιταλιστών. Αποτελεί τον συγκεκριμένο τρόπο με τον οποίο ο ελληνικός καπιταλισμός εντάσσεται στην παγκόσμια ιμπεριαλιστική αλυσίδα. Είναι η συγκεκριμένη διαδικασία μέσα από την οποία παίρνει μέρος στον διεθνή καπιταλιστικό ανταγωνισμό και την παγκόσμια μοιρασιά της υπεραξίας και των κερδών.

Δεν είναι δυνατόν λοιπόν να υπάρξει σύγχρονο επαναστατικό πρόγραμμα, που δεν θα αναλύει αυτόν τον συγκεκριμένο τρόπο ένταξης και λειτουργίας του ελληνικού καπιταλισμού στον διεθνή καπιταλιστικό καταμερισμό, και δεν θα περιλαμβάνει μεταβατικά αιτήματα ανατροπής του.

Γιατί γύρω από τέτοιες στρατηγικές επιλογές της άρχουσας τάξης συγκροτούνται κάθε φορά τα πολιτικά και κοινωνικά μπλοκ που διαχειρίζονται την κυβερνητική εξουσία και διασφαλίζουν την υποταγή και την συναίνεση της εργατικής τάξης σε αυτές τις στρατηγικές επιλογές –τους λεγόμενους εθνικούς στόχους.

Χωρίς αμφιβολία η συμμετοχή στην Ε.Ε. και την Ευρωζώνη αποτελεί την νέα «μεγάλη ιδέα» του ελληνικού καπιταλισμού, για την επίτευξη της οποίας, ιδιαίτερα τώρα μέσα στην κρίση, καλεί τις υποτελείς τάξεις της χώρας να υποστούν τις τερατώδεις θυσίες, που επιβάλλουν τα μνημόνια και τα μεσοπρόθεσμα προγράμματα.

Η συμμετοχή αυτή έδωσε μέχρι σήμερα στον ελληνικό καπιταλισμό την δυνατότητα να παίζει τον ρόλο της περιφερειακής δύναμης –του τοπικού ιμπεριαλισμού- στον χώρο των Βαλκανίων και της Ανατολικής Μεσογείου. Η συμμετοχή στην Ε.Ε. έκανε το ελληνικό κεφάλαιο τον απαραίτητο συνεταιίρο για κάθε εξόρμηση των μεγάλων ευρωπαϊκών ιμπεριαλιστικών δυνάμεων αλλά και των Η.Π.Α. στην περιοχή των Βαλκανίων και της Ανατολικής Ευρώπης την δεκαετία του 1990 (το παράδειγμα της Coca Cola που επεκτάθηκε στην Ανατολική Ευρώπη μέσω της 3Ε είναι χαρακτηριστικό). Ακόμα και σήμερα μέσα στην κρίση, η Κίνα επέλεξε τον ελληνικό καπιταλισμό σαν σημείο εισόδου της στην ευρωπαϊκή αγορά. Η υιοθέτηση του Ευρώ, όπλισε την ελληνική άρχουσα τάξη με το απαραίτητο σκληρό νόμισμα και τα φτηνά επιτόκια που χρειαζόταν, για να αποκτήσει κεφάλαια ικανά να την κάνουν συμμέτοχο στην λεηλασία των περιουσιακών στοιχείων των χωρών του πρώην ανατολικού μπλοκ, αναδεικνύοντας την σε καθαρό εξαγωγέα κεφαλαίου σε όλη τη προηγούμενη δεκαετία.

Χωρίς την συμμετοχή στην Ε.Ε. και το Ευρώ η ελληνική άρχουσα τάξη δεν θα μπορούσε να παίζει αυτόν το ρόλο στην περιοχή. Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο τούρκικος καπιταλισμός -που έχει αποκλειστεί από την συμμετοχή στην Ε.Ε.- να παίζει έναν αντίστοιχο ρόλο, κάνουν φανερό τον λόγο για τον οποίο η ελληνική άρχουσα τάξη επιμένει στην προοπτική της παραμονής στον σκληρό πυρήνα της Ευρωζώνης με κάθε κόστος. Γιατί αν υποχρεωθεί σε αποχώρηση τα αποτελέσματα θα είναι καταστροφικά για την ελληνική άρχουσα τάξη. Θα χάσει σε γεωπολιτική στρατηγική σημασία, θα χάσει την πρόσβαση σε σημαντικές πηγές κερδών, θα απολέσει στρατηγικές θέσεις στην αντιπαράθεση της με τον τούρκικο καπιταλισμό

Επιπλέον θα χάσει και το σημαντικότερο εργαλείο που διαθέτει στην προσπάθεια να πειθαρχήσει το προλεταριάτο. Οι θεσμοί της Ε.Ε. αποτελούν τους βασικούς διοργανωτές της νεοφιλελεύθερης επίθεσης στο επίπεδο ολόκληρης της ηπείρου που θέτουν το συνδυασμένο βάρος όλων των αρχουσών τάξεων στην υπηρεσία κάθε μίας από αυτές. Το παράδειγμα της διάλυσης της Ολυμπιακής Αεροπορίας, όπου το ελληνικό κράτος και το κεφάλαιο χρησιμοποίησαν συστηματικά το βάρος της Κομισιόν και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, περιγράφει ανάγλυφα αυτό του είδους την δράση των ευρωπαϊκών θεσμών. Αλλά και το ίδιο το Ευρώ αποτελεί ένα εργαλείο πειθάρχησης της εργατικής τάξης και διάλυσης των συνδικάτων, μέσα από την έκθεση τους στον ανταγωνισμό της αγοράς του ενιαίου νομίσματος. Οι συγκρούσεις που σημάδεψαν την ταξική πάλη στην Ελλάδα από το 2001 (ασφαλιστικό Σημίτη) μέχρι σήμερα, έχουν αυτό ακριβώς το χαρακτηριστικό. Την προσπάθεια της άρχουσας τάξης, να φορτώσει στην εργατική τάξη το κόστος του σκληρού νομίσματος, δηλαδή του Ευρώ. Το χαρακτηριστικότερο παράδειγμα για αυτήν την προσπάθεια της άρχουσας τάξης, ήταν το μόνιμο αίτημα του ΣΕΒ οι αυξήσεις στις ΣΣΕ να γίνονται με βάση τον μέσο πληθωρισμό της ευρωζώνης και όχι με βάση τον πολύ μεγαλύτερο πληθωρισμό της Ελλάδας. Αίτημα που επέβαλε τελικά το 2010 με την κατάπτυστη ΕΓΣΣΕ της υποταγής στο μνημόνιο που υπόγραψε η ΓΣΕΕ.

Φυσικά, το χειρότερο αποτέλεσμα που θα είχε για την ελληνική άρχουσα τάξη η αποχώρηση από την Ε.Ε., θα ήταν ότι θα χρεωνόταν την αρχή της διάλυσης της. Η έξοδος από το Ευρώ μέσα σε αυτές τις συνθήκες θα πυροδοτούσε αλυσιδωτές αντιδράσεις αστάθειας στην Ευρωζώνη, θα ισοδυναμούσε και με έξοδο από την Ε.Ε. και έναρξη της διαδικασίας κατάρρευσης.

Αυτοί οι λόγοι εξηγούν το γιατί δεν έχει μέχρι σήμερα διαμορφωθεί στα αστικά επιτελεία μια εναλλακτική στρατηγική διαχείρισης της κρίσης, που να περιλαμβάνει την έξοδο από το Ευρώ και την επιστροφή στην δραχμή, προκειμένου να ανακτήσει ο ελληνικός καπιταλισμός εργαλεία άσκησης νομισματικής πολιτικής. Μια τέτοια στρατηγική θα στερούσε από τους έλληνες καπιταλιστές όλα τα παραπάνω πλεονεκτήματα. Μόνο μπροστά στην υπαρκτή απειλή μιας συνολικής κατάρρευσης του Ευρώ ή μπροστά στον κίνδυνο να χάσει το ελληνικό κεφάλαιο τον έλεγχο του τραπεζικού συστήματος, τα αστικά επιτελεία θα υποχρεώνονταν, χωρίς την θέληση τους, στην αναγκαστική επιστροφή στη δραχμή.

Είναι λοιπόν ξεκάθαρο ότι το να υποχρεωθεί ο ελληνικός καπιταλισμός σε έξοδο από το Ευρώ και την Ε.Ε. θα είχε σαν αποτέλεσμα μια τεράστια συστημική κρίση που θα συνοδευόταν και από κρίση πολιτικής διακυβέρνησης.

Αυτή η έξοδος θα συνεπαγόταν και σημαντικά κέρδη για την εργατική τάξη, μόνο στο βαθμό που θα ήταν αποτέλεσμα της δράσης ενός εργατικού κινήματος, που παλεύει για συνολικότερες μεταβατικές ανατροπές, τέτοιες που αμφισβητούν την καπιταλιστική ιδιοκτησία και την καπιταλιστική διαχείριση της οικονομίας. Στην περίπτωση αυτή ο συσχετισμός δυνάμεων θα έγερνε αποφασιστικά υπέρ της

εργατικής τάξης, μέσα από την πρόκληση της πολιτικής κρίσης. Η συνείδηση των εργαζομένων θα έκανε άλματα στην κατεύθυνση της χειραφέτησης, καθώς θα έσπαγε με ένα από τα βασικά ιδεολογήματα της σύγχρονης αστικής ιδεολογικής κυριαρχίας, το ιδεολόγημα του ευρωπαϊκού παραδείσου. Τα εργατικά κινήματα στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες θα απελευθερώνονταν από το βάρος του «ευρωπαϊκού μονόδρομου» καθώς θα τα ενέπνεε το παράδειγμα του κινήματος στην Ελλάδα.

Παρ' όλα αυτά όμως διατυπώνονται μια σειρά από λανθασμένες αντιρρήσεις στην προοπτική να περιληφθεί το αίτημα για έξοδο από το Ευρώ και την Ε.Ε. στο σύγχρονο μεταβατικό πρόγραμμα.

Α) Η πρώτη και βασικότερη σχετίζεται με την λανθασμένη αντίληψη ότι η Ε.Ε. παίζει έναν αντικειμενικά προοδευτικό ρόλο. Ότι αποτελεί κατά κάποιον τρόπο ξεπέραςμα του αστικού εθνικού κράτους.

Μια πρώτη παρατήρηση είναι ότι η αντίληψη πως αντίβαρο στο εθνικό κράτος αποτελούν οι υπερεθνικοί αστικοί θεσμοί αποτελεί αστικό κοσμοπολιτισμό και όχι προλεταριακό διεθνισμό. Ο προλεταριακός διεθνισμός συμπυκνώνεται στα συνθήματα «προλετάριοι όλων των χωρών ενωθείτε», «η εθνική ενότητα είναι μια παγίδα οι προλετάριοι δεν έχουν πατρίδα», «στην ίδια μας την χώρα είναι ο εχθρός», «η ήττα της “δικής μας” κυβέρνησης σε έναν πόλεμο είναι το μικρότερο κακό», σε συνθήματα δηλαδή που σπάνε την υποταγή της εργατικής τάξης στην αστική εθνική συναίνεση και προωθούν της διεθνιστική εργατική αλληλεγγύη. Ο Διεθνισμός δεν έχει να κάνει τίποτα με συνθήματα υπεράσπισης του ΟΗΕ του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης και των άλλων διεθνών αστικών οργανισμών.

Την απάντηση πάντως σε αυτό το λάθος για την φύση της Ε.Ε. την δίνει ένα σημαντικό κείμενο από το 14^ο Συνέδριο της 4^{ης} Διεθνούς. Σύμφωνα με αυτό: *«Η Ευρωπαϊκή Ένωση, όχι μόνο δεν απαντάει στις κοινωνικές και διεθνείς ανάγκες των εργαζομένων, των γυναικών, της νεολαίας και των καταπιεσμένων εθνικοτήτων, αλλά αντικατοπτρίζει σε περιφερειακό επίπεδο την παγκοσμιοποίηση της καπιταλιστικής οικονομίας. Είναι ένα εργαλείο των πιο ισχυρών τομέων του μεγάλου κεφαλαίου στον διμπεριαλιστικό ανταγωνισμό και στις συνολικές επιθέσεις του ενάντια στην ευρωπαϊκή εργατική τάξη και τους λαούς του τρίτου κόσμου».*

Η ανάλυση αυτή βασίζεται στις αναλύσεις του Λένιν σχετικά με την σημασία και τον ρόλο μιας πιθανής (στην εποχή του) ένωσης της Ευρώπης. Έγγραφε ο Λένιν το 1915 για το «σύνθημα των Ενωμένων Πολιτειών της Ευρώπης»: *«Από την άποψη των οικονομικών όρων του ιμπεριαλισμού, δηλαδή της εξαγωγής κεφαλαίων και του μοιράσματος του κόσμου από τις “προηγμένες” και “πολιτισμένες” αποικιακές δυνάμεις, οι Ενωμένες πολιτείες της Ευρώπης μέσα σε καπιταλιστικό καθεστώς είτε είναι απραγματοποίητες είτε είναι αντιδραστικές. [...] Φυσικά είναι δυνατές προσωρινές συμφωνίες ανάμεσα σε καπιταλιστές και ανάμεσα σε κράτη. Μ' αυτή την έννοια μπορεί να δημιουργηθούν και οι Ενωμένες Πολιτείες της Ευρώπης, σαν συμφωνία των ευρωπαϊών καπιταλιστών [...] με ποιο σκοπό; Μόνο με το σκοπό να πνίξουν από κοινού το σοσιαλισμό στην Ευρώπη, να περιφρουρήσουν από κοινού τις ληστεμένες αποικίες ενάντια στην Ιαπωνία και στην Αμερική, που θεωρούν τον εαυτό τους στο έπακρο αδικημένο με τη σημερινή μοιρασιά των αποικιών και που τον τελευταίο μισό αιώνα δυνάμωσαν ασύγκριτα πιο γρήγορα απ' ότι η καθυστερημένη μοναρχική Ευρώπη, που άρχισε να σαπίζει από τα γεράματα. Σε σύγκριση με τις Ενωμένες Πολιτείες της Αμερικής η Ευρώπη στο σύνολό της σημαίνει οικονομική στασιμότητα. Η δημιουργία των Ενωμένων Πολιτειών της Ευρώπης με τη σημερινή οικονομική βάση, δηλαδή στις συνθήκες του καπιταλισμού, θα σήμαινε οργάνωση της αντίδρασης, για να παρεμποδιστεί η πιο γρήγορη ανάπτυξη της Αμερικής. Πέρασαν για*

πάντα οι καιροί που η υπόθεση της δημοκρατίας και η υπόθεση του σοσιαλισμού συνδέονταν μόνο με την Ευρώπη.»

Αρκεί να ρίξουμε μια ματιά στην ίδια την λειτουργία της Ε.Ε. για να δούμε ότι σε καμιά περίπτωση δεν αποτελεί ξεπέραςμα του εθνικού κράτους. Στην πραγματικότητα παραμένει πάντα μια χαλαρή ένωση ανεξάρτητων κρατών όπου τα βασικά εργαλεία για την προώθηση των αστικών πολιτικών (δικαστήρια, στρατός, αστυνομία, κρατική γραφειοκρατία, προϋπολογισμός) παραμένουν στα χέρια του εθνικού κράτους. Δεν αποτελεί καν μια ένωση με κοινό οικονομικό κύκλο, αφού η παραγωγικότητα, η ανταγωνιστικότητα, ακόμα και τα επίπεδα κλιμάκωσης της κρίσης παραμένουν ανισόμετρα κατανομημένα. Και φυσικά δεν υπάρχει ενιαία ευρωπαϊκή αστική τάξη που κινείται πέρα και πάνω από τα εθνικά της κράτη. Αυτό που ισχύει είναι ότι η Ε.Ε. αποτελεί τον συντονιστή της δράσης των εθνικών αστικών τάξεων ενάντια στις εργατικές τους τάξεις, ενάντια στους διεθνείς ανταγωνιστές τους και ενάντια σε λαούς άλλων χωρών. Μια κοινή δράση που συνοδεύεται από μια διαδικασία υπονόμησης και αυτής ακόμα της υποτυπώδους αστικής κοινοβουλευτικής δημοκρατίας σε επίπεδο εθνικού κράτους, με την μεταφορά των κέντρων λήψης αποφάσεων στα συμβούλια των υπουργών στην Ε.Ε., και την χρησιμοποίηση των θεσμών της Ε.Ε. σαν φράγμα για τις εργατικές διεκδικήσεις. Με αυτήν την έννοια, η συμμετοχή στην Ε.Ε. και το Ευρώ αποτελεί εθνική στρατηγική για το κεφάλαιο, και όχι υπερεθνική επιταγή η οποία βρίσκεται σε δήθεν αντιπαράθεση με τις στρατηγικές των εθνικών λύσεων.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση λοιπόν δεν αποτελεί μια αντικειμενικά προοδευτική εξέλιξη αλλά μια αντιδραστική εξέλιξη που πρέπει να ανατραπεί, να διαλυθεί.

Και επειδή η ταξική πάλη εξακολουθεί να διεξάγεται κατ' αρχήν σε εθνικό επίπεδο για όλους τους λόγους που αναπτύξαμε παραπάνω, και συνεπώς ανισόμετρα ανάμεσα στα διάφορα κινήματα και τις διάφορες χώρες, η διάλυση δεν μπορεί να είναι μια ταυτόχρονη διαδικασία σε ολόκληρη την Ε.Ε. Θα περάσει από τις ανατροπές σε εθνικό επίπεδο και άρα από την αποχώρηση χωρών στις οποίες η πάλη της εργατικής τάξης θα μπορέσει να ανατρέψει τις επιλογές των αρχουσών τάξεων, να υποσκάψει τα θεμέλια της λειτουργίας του εθνικού αστικού κράτους, και να δημιουργήσει κρίση στο οικοδόμημα της Ε.Ε.

Β) Διατυπώνεται επίσης η διαφωνία ότι το αίτημα για έξοδο από την Ε.Ε. δεν έχει μεταβατικά χαρακτηριστικά αφού μπορεί να υιοθετηθεί και από αστικές πολιτικές δυνάμεις.

Θεωρητικά αυτή η άποψη εκφράζει την λανθασμένη αντίληψη ότι μεταβατικά είναι τα αιτήματα που δεν υπάρχει περίπτωση να υιοθετηθούν ποτέ από μια αστική κυβέρνηση. Αυτό δεν είναι σωστό. Ένα μεταβατικό πρόγραμμα περιλαμβάνει με ενιαίο και συνδυασμένο τρόπο διαφόρων ειδών αιτήματα. Αιτήματα που στοχεύουν στην πραγματική μεταφορά πλούτου από το κεφάλαιο προς την εργασία, αιτήματα που μπορεί να είναι με έναν γενικό τρόπο ενσωματώσιμα στον καπιταλισμό, αλλά στην δοσμένη συγκυρία στρέφονται ενάντια στις κεντρικές επιλογές της άρχουσας τάξης και προκαλούν σοβαρούς τριγμούς και αποσταθεροποίηση στο σύστημα, αιτήματα που αμφισβητούν ευθέως την καπιταλιστική ιδιοκτησία και διαχείριση της οικονομίας και αιτήματα που υποσκάπτουν τα θεμέλια του αστικού κράτους. Η συνδυασμένη προώθηση τους από το εργατικό κίνημα βάζει σε κίνηση μιαν αντικαπιταλιστική δυναμική η οποία οδηγεί σε σύγκρουση τις δύο βασικές τάξεις της κοινωνίας και ανοίγει το ζήτημα της εξουσίας. (Σαμπατό, *Για την επαναστατική στρατηγική σήμερα*)

Με αυτήν την έννοια (αιτήματα που μπορεί να είναι με έναν γενικό τρόπο ενσωματώσιμα στον καπιταλισμό, αλλά στην δοσμένη συγκυρία στρέφονται ενάντια

στις κεντρικές επιλογές της άρχουσας τάξης και προκαλούν σοβαρούς τριγμούς και αποσταθεροποίηση στο σύστημα) η έξοδος από την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι το κατεξοχήν μεταβατικό αίτημα την περίοδο που διανύουμε, φυσικά ενταγμένο πάντα μέσα σε ένα συνολικό αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα – γι' αυτό μιλάμε για αντικαπιταλιστική αποδέσμευση.

Το ότι το ίδιο αίτημα μπαίνει και από τον αριστερό πατριωτισμό με διαχειριστικό τρόπο δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να μπαίνει και από τους διεθνιστές. Με τον ίδιο τρόπο και η έξοδος από το ΝΑΤΟ για τους διεθνιστές έχει την διάσταση της διεθνιστικής – αντιμπεριαλιστικής πάλης, ενώ από το ΚΚΕ –αλλά και από τον ΣΥΝ/ΣΥΡΙΖΑ- προβάλλεται κυρίως σαν προϋπόθεση για την αποτελεσματική άμυνα της Ελλάδας απέναντι στην Τουρκία.

Και φυσικά η έξοδος από τα ΝΑΤΟ μπορεί να είναι επιλογή μιας αστικής κυβέρνησης. Ας θυμηθούμε ότι ο Καραμανλής έβγαλε τον ελληνικό καπιταλισμό από το στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ το 1974 και ο Ντε Γκολ είχε κάνει το ίδιο για τον γαλλικό καπιταλισμό 15 χρόνια πριν. Σήμερα η Λεπέν υποστηρίζει την έξοδο της Γαλλίας από την Ε.Ε. αλλά και το ΝΑΤΟ. Αυτό δεν εμπόδισε την επαναστατική αριστερά στην Γαλλία να υποστηρίζει το ΟΧΙ στο ευρωσύνταγμα (που όμως το προπαγάνδιζε και η άκρα δεξιά) καθώς επίσης και να υποστηρίζει την έξοδο από το ΝΑΤΟ.

Γ) Στην ίδια κατεύθυνση κινείται και η αντίρρηση, ότι το αίτημα για την έξοδο από το Ευρώ και την Ε.Ε., λογοδοτεί στην μεταρρυθμιστική στρατηγική των ενδιάμεσων αστικών σταδίων στην πορεία προς τον σοσιαλισμό.

Όπως έχουμε ήδη τονίσει, ένα μεταβατικό πρόγραμμα μπορεί να περιέχει και προγραμματικά στοιχεία ενσωματώσιμα στον καπιταλισμό, άρα στοιχεία που μπορεί να υπάρχουν και σε ένα αριστερό ρεφορμιστικό πρόγραμμα των σταδίων.

Η διαφορά είναι ότι το μεταβατικό πρόγραμμα προωθεί αυτά τα αιτήματα συνδυασμένα με αιτήματα που υποσκάπτουν τα θεμέλια της καπιταλιστικής ιδιοκτησίας και του καπιταλιστικού κράτους και πάνω από όλα συνδυασμένα με το σύνθημα του εργατικού ελέγχου.

Κανένα από τα αιτήματα του προγράμματος της ΑΝΤΑΡΣΥΑ με τα οποία και εμείς συμφωνούμε –ούτε το αίτημα για παύση πληρωμών και διαγραφή του χρέους- δεν λειτουργεί από μόνο του υπέρ των συμφερόντων της εργατικής τάξης, αν δεν συνοδεύεται από τον εργατικό έλεγχο που θα διασφαλίζει το ποιος (το προλεταριάτο) έχει τον έλεγχο της επιβολής των μέτρων και το ποιος (οι καπιταλιστές) υφίσταται το κόστος τους.

Με την ίδια οπτική αντιμετωπίζουμε και την διεκδίκηση για έξοδο από την Ε.Ε. Μπορούμε να την αντιληφθούμε μόνο σαν αποτέλεσμα ενός κινήματος που διεκδικεί και επιβάλλει ένα αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα πάλης πάνω στην αστική «του» τάξη. Αρά την αντιλαμβανόμαστε σαν «αντικαπιταλιστική αποδέσμευση» αποτέλεσμα της συνολικής αντικαπιταλιστικής πάλης, και όχι σαν «απαραίτητο στάδιο» που πρέπει να προηγηθεί προκειμένου να δημιουργηθεί ευνοϊκό έδαφος για τους εργατικούς αγώνες ή σαν μια αντικειμενικά καλύτερη προοπτική για την εργατική τάξη.

Για παράδειγμα, επειδή για εμάς η έξοδος από την Ε.Ε. αποτελεί συνέπεια της αντικαπιταλιστικής πάλης, δεν θα δίναμε ποτέ την υποστήριξη μας σε μια κυβέρνηση που θα έβγαζε την Ελλάδα από την Ε.Ε., αλλά θα εφάρμοζε τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές και θα φόρτωνε τα βάρη της κρίσης πάνω στους εργάτες. Αντίθετα η πατριωτική αριστερά, για την οποία η έξοδος από την Ε.Ε. αποτελεί απαραίτητο στρατηγικό στάδιο, θα έμπαινε στον πειρασμό να δώσει την υποστήριξη της σε μια τέτοια κυβέρνηση (βλέπε την αντιστοιχία με την Κύπρο και το σχέδιο Ανάν. Η

πατριωτική αριστερά υποστήριξε την κυβέρνηση Παπαδόπουλου εξ' αίτιας του όχι στο σχέδιο Ανάν).

Σε κάθε περίπτωση όμως τα ερωτήματα που μπαίνουν είναι σαφή: Μπορούμε –για παράδειγμα- να προχωρήσουμε σε κοινωνικοποίηση των τραπεζών χωρίς αποζημίωση και εργατικό έλεγχο, και να παραμείνουμε στην Ο.Ν.Ε.; Είναι δυνατόν να προχωρήσουμε σε εργατικό έλεγχο του χρηματοπιστωτικού συστήματος όταν η ροή του χρήματος, η συναλλαγματική πολιτική και τα επιτόκια καθορίζονται από την Ε.Κ.Τ.; Μπορεί να υπάρξει εργατικός έλεγχος πάνω στο νόμισμα και παραμονή στο Ευρώ; Υπάρχει περίπτωση μια κυβέρνηση εργατικών κομμάτων που εφαρμόζει ένα αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα ή μια επαναστατική εργατική κυβέρνηση των εργατικών συμβουλίων να μην αποχωρήσει από το σύμφωνο σταθερότητας, να μην έλθει σε ρήξη με την συνθήκη του Μάαστριχ και της Λισσαβόνας; Η ρήξη με τις βασικές συνθήκες της Ε.Ε. δεν ισοδυναμεί με έξοδο από αυτήν;

Η απάντηση σε όλα τα παραπάνω ερωτήματα είναι ότι δεν μπορεί να προωθηθεί ένα πρόγραμμα απαλλοτριώσεων σε βάρος της αστικής τάξης και ένα πρόγραμμα εργατικού ελέγχου μέσα στα πλαίσια του Ευρώ και της Ε.Ε. Η προώθηση του και μόνο θα δημιουργούσε τις συνθήκες της εξόδου. Για αυτόν τον λόγο ένα σύγχρονο αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα θα πρέπει να περιλαμβάνει με επιθετικό τρόπο την έξοδο από την Ο.Ν.Ε. σαν ένα αίτημα που συνοδεύει την διεκδίκηση του εργατικού ελέγχου πάνω στην οικονομία.

Δ) Σε αυτήν την περίπτωση –επιμένουν όσοι έχουν αντιρρήσεις- δεν είναι προτιμότερο να αφήσουμε να αποβάλλει η ίδια η Ε.Ε. την χώρα αντί να προβάλλουμε το σύνθημα της εξόδου;

Για ποιο λόγο όμως θα έπρεπε μια κυβέρνηση εργατικών κομμάτων που εφαρμόζει ένα αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα ή μια επαναστατική εργατική κυβέρνηση των εργατικών συμβουλίων να ανεχτεί την ταπείνωση της αποβολής από τους ιμπεριαλιστές;

Φυσικά, μόνο στην περίπτωση που η έξοδος με δική της πρωτοβουλία θα την άφηνε έκθετη στην συνείδηση των εργατικών τάξεων της υπόλοιπης Ευρώπης.

Όμως τέτοια περίπτωση δεν υπάρχει. Η Ε.Ε. βρίσκεται σε φάση ραγδαίας απονομιμοποίησης στην συνείδηση των ευρωπαϊκών εργατικών τάξεων. Η υποστήριξη προς την Ε.Ε. και το Ευρώ μειώνεται συστηματικά και οι αγώνες ενάντια στα μέτρα που επιβάλλουν οι προτεραιότητες των ευρωπαϊκών συνθηκών κλιμακώνονται σταθερά.

Μέσα σε αυτές της συνθήκες, το να αναγνωρίσει μια εργατική κυβέρνηση το δικαίωμα στους Ευρωπαίους καπιταλιστές να την αποβάλλουν, το να μην αποχωρεί με δική της πρωτοβουλία, το να νομιμοποιήσει έτσι την Ε.Ε. σαν θεσμό – διεκδικώντας μάλιστα να παραμείνει ακόμα και όταν την διώχνουν- θα ήταν πλήγμα ανεπανόρθωτο στο ηθικό του ευρωπαϊκού εργατικού κινήματος.

Φυσικά στόχος και του ευρωπαϊκού και του ελληνικού εργατικού κινήματος πρέπει να είναι η διάλυση της Ε.Ε. Ιδιαίτερα η σημερινή βαθιά δομική κρίση του καπιταλισμού φέρνει στην επιφάνεια και πάλι την ανικανότητα του κεφαλαίου να ενοποιήσει τους λαούς της Ευρώπης και καταλύει την ρεφορμιστική αυταπάτη ότι οι ευρωπαϊκοί καπιταλισμοί μπορούν να ξεπεράσουν τους ανταγωνισμούς τους και να ενοποιήσουν ειρηνικά την ευρωπαϊκή ήπειρο. Επιβεβαιώνει την θέση του επαναστατικού μαρξισμού ότι η ενοποίηση της Ευρώπης μπορεί να γίνει πραγματικότητα μόνο μέσα από την σοσιαλιστική επανάσταση που θα διαλύσει την Ε.Ε. όπως θα διαλύσει και το αστικό κράτος.

Γι' αυτό το στρατηγικό μας σύνθημα για την Ευρώπη είναι το «Όχι στην Ευρώπη του κεφαλαίου, του πολέμου, του ρατσισμού και της καταστολής, ναι στην Ευρώπη της εργατικής τάξης και των κοινωνικών κινημάτων», είναι το σύνθημα για τις «Ενωμένες Σοσιαλιστικές Πολιτείες της Ευρώπης». Και η υλοποίηση αυτού του συνθήματος δεν μπορεί να περάσει μέσα από την μεταρρύθμιση της Ε.Ε., αλλά μέσα από την διάλυση της και την οικοδόμηση μιας νέας ένωσης, βασισμένης σε αμεσοδημοκρατικούς θεσμούς που θα προκύψουν μέσα από την πάλη ενάντια στα νεοφιλελεύθερα προγράμματα που προωθεί η Ε.Ε. και η Ευρωζώνη.

Ταυτόχρονα, προβάλλουμε αποφασιστικά την στρατηγική ανάγκη της ανάπτυξης στενών οργανικών δεσμών ανάμεσα στα εργατικά και κοινωνικά κινήματα της Ευρώπης, αφού καμία ανατροπή του φιλελευθερισμού δεν μπορεί να επιβιώσει ακόμα και σε χώρες έξω από την Ε.Ε. χωρίς να επεκταθεί και στην υπόλοιπη Ευρώπη. Ξέρουμε ότι καμία επαναστατική διαδικασία δεν θα μπορέσει να διαρκέσει για μεγάλο χρονικό διάστημα χωρίς να επεκταθεί και στην υπόλοιπη ήπειρο.

Σε κάθε περίπτωση όμως πρέπει να εξειδικεύσουμε τα πρακτικά βήματα που οδηγούν στην διάλυση της Ε.Ε. Επειδή το βασικό εργαλείο των καπιταλιστών για την προώθηση των επιθέσεων σε βάρος της εργατικής τάξης είναι το εθνικό κράτος και η ταξική πάλη εξελίσσεται ανισόμετρα και κυρίως σε εθνικό επίπεδο, ένα αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα θα πρέπει να συγκεκριμενοποιεί σε εθνικό επίπεδο ποια είναι τα αιτήματα που προωθούν την διάλυση της Ε.Ε. Και επειδή η Ε.Ε. δεν είναι ενιαίο κράτος αλλά ένωση κρατών, ο τρόπος που διαλύεται μια ένωση είναι με την αποχώρηση των μελών της. Το αίτημα της απειθαρχίας και της ρήξης με την Ε.Ε. και της αντικαπιταλιστικής αποδέσμευσης από αυτήν, με ταυτόχρονη απεύθυνση στα ευρωπαϊκά κινήματα για κοινή δράση με στόχο τη διάλυση της Ε.Ε. είναι η εξειδίκευση στην σημερινή συγκυρία, στην Ελλάδα και θα πρέπει να περιληφθεί στο πρόγραμμα της ΟΚΔΕ Σπάρτακος.

Αυθίνος Παντελής
Κούσιαντας Κώστας
Μελαμπιανάκη Ζέττα